

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztők háboruban léte alatt a szerkesztésért felelős:
DR. KISS PÁLNÉ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Székhelyi-tér 2. Telefonszám 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:
Egész évre 14 korona. Negyed évre 3 ker. 50
Fél évre 7 " Egy hónapra 1 " 20

Giolitti és D'Annunzio

Feszítsd meg, akasszuk fel, ordítja a mámoros őrjöngő tömeg, ahogy hallja a nevet, amely vértójjal odaállt eléjük, hogy egy kilátásalán, haszon nélkül való vérontástól megkímélje népét. A tömeg, amelyet előbb az olcsó, könnyű dicsőség káprázat, most meg a vér látása visz az őrjöngésbe, halált kiált az ősz Giolitti fejére, aki talán az egyedüli volt népében, az egyedüli józan és bátor, hogy megpróbáljon odaállani a vérpad felé rohanó fajtája elé. Giolitti, aki rideg számolóknak tudott megmaradni a háborus láz minden véres álmai között is, bizonyára azt is számításba vette, hogy az ő vére is odafolyhat majd a tengerbe, amely a határszíkának hajtott ezrek szívéből hiába ömlik ki a hitszegés bűnhődéseitől, olcsó, hideg, cifra frázisok tépett rongyaiért. Mert az olasz nép, melynek lelkét tüzesre hevíti a déli nap, nem tud megbocsátani, nem tudja elfelejteni, hogy milliói között volt egy, aki nem rohant hazugságok cifra lobogói alatt.

Ma még talán D'Annunzio az ur lenn az olasz vizek partjainál. Ma még... De a mákat gyorsan felváltják a holnapok, az álmokat az ébredések, a mámort a józanodások. És D'Annunzio neve a máé, a mámoré, az álmoké. A határszíkák felől azonban már a valóság kegyetlen hideg szele suhan és a fagyos hideg felébreszti az álmodozókat, akiknek látni kell, hogy a tegnap mámorosa családoka volt és hazug, a ma hozta meg az igazságot, amelynek köntöse alól szürke, sivár csalódások sirnak ki. És ahogy megjön az ébredés, ahogy az olasz forró nekilendülésében egyszer öntudathoz jut, új tragédia kezdődik, amely a hitszegés és csalás fundamentumára épített trónt és körüötté daloló piros hajú és piros szívet is elsöpri utjából.

A forradalom első lángja még a józan, hideg Giolittit akarja elégetni. Ma még az ő véré szomjuhozza a tömeg, mert egyedül ő tudott kiméltlen híve maradni a valóságnak. De holnap már nagyobb lobbot vet a láng, már kigyulhatnak mindenhol a fájdalom tüzei, amelyek csalódásban elfáradt szíveket fognak elégetni. Az a kegyetlen vihar majd a csalódás kegyetlen hidegével söpri végig az olasz földet, ahol a szent nagyszerű békét

D'Annunzio arannyal himzett rimeitől áldozták fel a világ legna-

gyobb és legvégzetesebb könyelműségével.

Oroszok Ikwá menti erős támadásait visszavertük 11 sorban támadtak

B u d a p e s t, szeptember 24.

Orosz hadszíntér:

Az északkeleti harcúterén tegnap nem állott be változás. Mig Kelet-Galiciában csend volt. Nowo-Alexinien körül és az Ikwá alsó folyásánál heves harcok voltak. Az előbb említett szakaszon az oroszok hadállásainkat erős tűzérési támadással támadták meg, tizenegyes sor mélységű oszlopban nyomulva elő a rohamra. Mindenütt legsúlyosabb veszteségeik között vertük vissza őket. Eközben ellentámadásra elnyomuló csapataink közül még egy magaslati hadállását is elregeadtak. Tűzérésünk tüze egy orosz űteget szétugrasztott. Bydonilnál aránylag kis kiterjedésű harcúteret tizenegy tisztet és háromszáz főt legénységet elfogtunk.

Ellenségnek ama kísérletei, hogy az Ikwán átkeljenek, szintén megghisultak. Styr mellett, Kolkitól északnyugatra fekvő területen lovasságunk ellenséget néhány faluból kiűzte. A Litvániában küzdő osztrák-magyar csapatok ellenséget üldözve újra tért nyertek.

Délkeleti hadszíntér:

A nap lényegesebb esemény nélkül telt el.

Höfer altábornagy,
a vezérkar főnökének helyettese.

A hivatalos orosz katonai lap bejelenti az orosz hadsereg újabb visszavonulását

K o p e n h á g a, szept. 24.

Nagy feltűnést kelt a hivatalos „Ruszkij Invalid“ egyik cikke, amelyben a lap katonai szakértője igen pesszimisztikus véleményt mond az általános harcúteri helyzetről.

— Egyelőre — írja az orosz katonai szakíró — nem lehet számítani arra, hogy az orosz hadsereg hátráló mozgulatai véget érjenek.

Éppen az volna a legnagyobb veszély az orosz hadseregre nézve, ha a front előretolt pontjainak tulsókáig állana ellent. Ebben az esetben a németek kitűnő összeköttetések mellett megismételnék mindannyiszor bevált átkaroló mozgulataikat, amelyekkel szemben az oroszoknak most csak egy eszközük van a védekezésre: a fenyegetett területek leggyorsabb

feladása. Oroszország közvéleményének nem szabad nyugtalanodnia akkor sem, ha az ellenség még újabb több száz négyszögkilométer orosz földet fog megszállani. (Ez a közlemény azért különösen fontos, mert a „Ruszkij Invalid“ jelentette be annak idején Varsó és az orosz várak kiürítését).

Tegnap német hivatalos jelentés

B e r l i n, szept. 24.

A német nagyhadszállás jelenti:

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadserege:

Lennewadentől délnyugatra a harc még nem ért véget. Tegnap ellentámadásunk alkalmával 150 oroszot elfogtunk.

Dünaburgtól nyugatra is sike-

rült előretolt orosz állásba behatoltunk. 12 tiszt, 2105 főnyi légénység és 4 négy gépfegyver jutott a kezünkre. Az ellenség ellentámadásait a Dünaburgtól délnyugatra általunk elfoglalt vonalak ellen visszautasítottunk.

Az Oschmianától északra és a Lubotniktól (a Gavia mellett) keletre eső területek közötti szakaszon az oroszok ellentámadást megtörttek. Csapatunk követik a hátráló ellenséget, amely több mint 1000 foglyot hagyott hátra. Jobbszárnyunk Novo-Grodektől északra harcol.

Lipót bajor herceg tábornagy hadserege:

Walowkától nyugatra elfoglaltuk az oroszok állását. Itt 3 tisztet és 380 főnyi légénységet elfogtunk és 2 géppuskát zsákmányoltunk.

Tovább délre a helyzet változatlan.

Mackensen tábornagy hadserege:

Logschyntól északkeletre és keletre tovább harcolunk.

Legfőbb hadvezetőség.

Az orosz sereg kétszáz-ezernél több tisztet veszített

B u k a r e s t, szept. 24.

A „Moldova“ hiteles svájci forrásból közli, hogy az oroszok a háború első esztendejében mindössze kétszázhuszonháromezerhetvenegy tisztet veszítettek. Az elesettek, megsebesültek és fogságba kerültek száma ennyi volt.

A tegnapi török hivatalos jelentés

K o n s t a n t i n á p o l y, szept. 24.

Főhadiszállás jelenti szeptember huszonkettődikéről: Anaforta vidékén tűzérésünk ágyutíze a balszárnyunk előtt fekvő ellenséges lövészárkokban és az ellenséges táborban tüzet okoztak, amely két órán át tartott. Az Ariburnu szakaszon ellenség huszadikától huszonegyedikére virradó éjjel robbantott, amely jelentéktelen károkat okozott. Károkat rövidesen kijavítottuk. Sed-ül Bahrszakaszon ellenség szeptember huszonegyedikén délelőtt bombavetésekkel kísért heves ágyuzást kezdett balszárnyunk ellen. Ute-

Ablakredőnyök önműködővel minden nagyságban kaphatók a PALLAGI cégnél.

geink viszonyozták a tüzelést és elhallgatták az ellenséges tüzéséget. Szeptember huszonegyedikén flottánk a Fekete tenger szénrakodó kikötőből három bris trj típusu orosz torpedónaszádot elűzött, többi fronton nem történt jelentősebb esemény.

Románia a központi hatalmak mellett

Bukarest, szept. 24.

A „Minerva” szófiai tudósítója közli, hogy miután Románia kitért a központi hatalmakkal való bonnyadalom elől, befolyásuk a Balkánon nagyon megerősödött s hatalmuk az entente fölött most már döntővé vált. Románia teljesen szabad kezet szerzett magának, hogy történelmi és nemzeti kérdéseit tetszése szerint való időben és saját belátása szerint intézze.

Eltávolították Belgrád lakosságát

Az „Est” tudósítója jelenti lapjának:

Vezérkarunk jelentései néhány nap óta ismét hírt adnak a délkeleti harcok eseményeiről: érthető kíváncsisággal mentem tehát Zimonyba, hogy a szerbek fővárosával szemközt megnézzem a mult eszták színterét és — amennyire a katonai hatóságok engedik — az újabb eseményekről is tájékozódjam.

Sebessen száguldó autó röpit a határszéli Zimonyba már messziről szemünkbe ölik egy magas hegy fekete orna: az Avala, a melyen — mint a mult harcokból is tudjuk — szerb tüzéségi állások vannak s amely Belgrádot és a szemben levő szerb seregét dominálja. Nagyszerűen megművelt földeken visz keresztül utunk. A katonai kincstári gazdálkodás értékes nyomai láthatók mindenfelé. A multkor egy távolabb eső községben bármily mintagazdasághoz is büszkeséggel való „Schlachthof” nagykiterjedésű épületeit láttam. A tökéletesség nevetőbbja, felszerelve a technika minden vívmányával. A katonai csapatok részére a legkitünőbb borjühust itt egy korona negyven fillérért mérik különként. A termés is nagyszerű volt erre felé. Kitűnő szakértők gondos kezelése tökéletes eredményeket ért el.

Zimonyba érünk. December óta, amikor utóljára itt voltunk, alig történt valami változás. Augusztus 12-én bombázták Zimonyt. Néhány ház sínylette meg ezt, de a nyílt város lövetésére adott válaszuk látható Belgrádon, ahol még több ház hever romokban, mint akkor, amikor a magyar honvédek bevonultak oda. A zimonyi élet most is esend. Csak kevés üzlet van nyitva: élelmiszeket, ruhát árulnak. A kávéházak azonban mind üzemből vannak, de üresek. Egy-két ember szürcsöli kávéját. Az utcák is esendek. Elvéve látni néhány dolgára siető asszonyt, főleg a szegényebb osztályból.

Este még nagyobb a esend. A villamos társaság erősen megcsappant fogyasztóinak ad ugyan áramot, de azért a város sötét. A becsukott ablakredőnyökön itt-ott szűrődik ki gyenge villanyfény. A Kalimegdáuról esténként a hi-

res százhuszas szerb fényező végigkutatja a várost. Éjjeltájban már esend honol a Száva és a Drina torkolatánál.

Belgrád utcái — távozóval nézve — életteleneknek látszanak. Az entente lapjai is jelentették, hogy Belgrádból eltávolították a lakosságot. A mult napokban tüzéségünk valóban megkezdte Belgrád bombázását, amint azt Höfer is jelentette. A szerb főváros lakosságának volt oka, hogy elmeneküljön az ország belsejébe.

Egy polgárcsalád ellátása

Érdekes adatok

Makó, szept. 24.

A háboru kitörését megelőző hónapban 1914. júliusában már általános volt a panasz az élelmiszerek drágasága miatt. De hogy az élelmiszerek ára azóta mennyivel drágult, azt legjobban akkor látjuk, ha nem egyenes élelmiszer árát, hanem egy háztartás élelmiszere fordított kiadásait hasonlítjuk össze. Rendelkezésünkre bocsátottak egy ilyen kimutatást, amelyből az az elszomorító tény tűnik ki, hogy a mi tavaly júliusban 131 koronába került, annak most 260 korona az ára. A háztartás tehát kétszer annyiba kerül, mint tavaly.

A polgárcsalád, melynek élelmiszere fordított kiadásait közöljük, apából, anyából, egy kisgyerekből és egy eseléből áll. Tulajdonképen csak három személy meglehetősen szerény ellátásáról van szó. 1914. júliusában a nullás liszt kilója 49 fillér volt, tíz kiló kellett belőle, összesen tehát 4 korona 90 fillér adtak ki érte. Ma — kilóját 88 fillérről számítva — 8 korona 80 fillér kell. A kenyérből naponként egy kiló kellett. Akkor 38 fillér volt, ma 50 fillér, a hónap 11 korona 40 fillér kiadás tehát 15 koronára emelkedett. Két liter tejet 30 fillérével számítva, havonta 18 koronáért lehetett vonni, ma a 44 filléres ár mellett hónaponta 26 korona 40 fillér kell a tejre. A zsír ára tavaly júliusban 1 korona 60 fillér volt, a hónaponta szükséges öt kiló 8 korona, ma pedig — a városi zsír árát számítva — ötször 5 korona 20 fillér, tehát 26 korona.

Fűszerre, rizsre, szappanra stb. tavaly júliusban hónaponta 15 korona kellett, ma 30 korona. Zöld főzelékre, burgonyára, zöld sárga tavaly 13 korona elég volt, ma 20 korona kell. A főzéshez szükséges fa és szén ára tavaly 11 korona volt hónaponta, ma 18 korona. Egyéb apró, a háztartáshoz tartozó kiadás tavaly 10 koronát tett ki, most apró kiadásokra hónaponta 20 korona kell. Husz tavaly mindennapra jutott, de az összehasonlítás kedvéért csak annyit veszünk a tavalyi év július hónapjára, mint az idén a legutóbbi hónapra: husz korona átlag 80 dekát. Nyolcvan deka husz átlagos ára tavaly júliusban 2 korona volt, tehát husz husevő napot számítva, egy hónapban 40 korona volt a kiadás, míg ma nyolcvan deka husznak 4 korona 80 fillér az átlagos ára, hónaponta

tehát 96 korona szükséges. A család élelmiszere fordított kiadása tavaly júliusban 131 korona 30 fillér volt, míg az idén szeptemberben 260 korona 20 fillér. Pontosan 128 korona 90 fillér az áremelkedés, amiből husz 46 korona, lisztre 3 korona 90 fillér, kenyérré 3 korona 60 fillér, teje 8 korona 40 fillér, zsírra 18 korona, fűszerre, rizsre, szappanra stb. 15 korona, zöld főzelékre, burgonyára, zöldségre stb. 7 korona, egyébre pedig 10 korona többlet kiadás jut hónaponta. Tavaly júliusban — az akkori túrhetetlennek tartott drágaság mellett nem kellett naponta élelmiszere több, mint 4 korona 40 fillér, az idén szeptemberben pedig már 8 korona 70 fillér kell naponta.

Vér és bicska

Orosz fogoly és béres vágózetes játéka. — Béres-suhancok verekedése

Makó, szept. 24.

A hirtelen haragnak, a megdölgöttségnek, a lobbanékony természetnek ma kétesetben két áldozata is van Makón. Az egyik ártatlan játék közben, véletlenül, a másik már rosszindulatból és erős felindulás közben történt.

Dániel Ármán földbérlo orosz foglyokkal dolgoztatott, akik közül ma reggel kettőt kocsin a városba küldött, hogy szénát hozzanak. A kocsin a két foglyon kívül még Fári Sándor nevű, 19 éves bérest is beküldte. Fári Sándor igen jó barátságban élt a hadifoglyokkal, el-eltréfálkoztak egymás közt.

Amikor a városba értek, a piacra Fári reggelire pár almát vett és jóízűen kezdett falatozni. Irigylkedve nézték a muszkák, az egyik nagyon megkívánta és kért is belőle. Amint Fári, Malirsch dr. járásbíró előtt, aki ma délután hallgatta ki, előadta, csupán tréfálkozásból, kedélyesen megtagadta a kérést. Erre az orosz felkapta a kenyeres tarisznyáját és minden harag nélkül, folytatva a tréfát, odavágta Fári Sándor oldalához. A szegény béresfiu felordított, és eszméletlenül a földre rogyott. Az orosz fogolynak is csak ekkor jutott eszébe, hogy a tarisznyába nyitott bicska volt, amely, mikor a tarisznyát Fárihoz csapta, tövig hatolt a szerencsétlen fiu oldalába.

A komoly és súlyos sebből vérző béresgyereket azonnal a megyei kórházba vitték, ahol Molitorisz Kálmán dr. kórházi főorvos vette kezelés alá. Érdeklődünk Fári állapota iránt, későn este azt az értesítést kaptuk, hogy állapota aggasztó és felgyógyulásához nincs sok remény.

A másik eset, mely két Borosjenőről ideszármazott béres között Fazekas Jánosné tanyáján történt, sokkal szigorubb elbírálás alá esik. A két fiatal, serdülő gyerek azon kapott össze, hogy az egyiket, a nagyobbikat engedelmessége miatt munkaadója öszszeszedta, mire az öregebb Szász Jakabot a kisebbik Mányi János is szidalmazni kezdte. Az afeletti szegényekben és dühében,

hogy a kisebbik rendreutasítja, vasvillát emelt rá. A kis Mányi megelőzte, bicskát rántott és Szász Jakab oldalába döfte, aki eszméletlenül a földre bukott. Őt is súlyos sérüléseivel a kórházba vitték.

Felvidéki falvak ujjaépítése

Makó, szept. 24.

A felvidéki falvak ujjaépítésére a polgármesteri hivatalnál ujabban a következők adományoztak:

Dr. Hubert Mihály	20 K	F
B. Nagy József	20 K	—
Glöck Samuné	20 K	—
Rácz Mihály	20 K	—
Pataky Albin	10 K	—
Görbe Sámuel	10 K	—
Szabó Sámuel Aradiu.	10 K	—
Vészi Dezső	10 K	—
Katona Mihály	10 K	—
Medve István	6 K	—
Popper Gyula	5 K	—
Görbe Mihály	4 K	—
Lipták Béla	3 K	—
Kusz József	3 K	—
Vajda István	3 K	—
Horváth Mihályné	4 K	—
Bugyi Albert	3 K	—
Batka István	4 K	—
Grosz Henrik	2 K	—
Szabó Sándor	2 K	—
Jáksó Antalné	1 K	—
Dégi József	2 K	—
Gyuris Imre	1 K	—
Igaz Pálné	1 K	—
Vajda Antalné	1 K	—
Horváth Antal	2 K	—
Katona Jánosné	1 K	—
Özv. Iritz Dezsőné	2 K	—
Baróczi János	2 K	—
Gazdag Julianna	2 K	—
Horváth István	1 K	—
Fodor András	— K	40
Juhász Antal	2 K	—
Laurenszkyné	2 K	—
Dr. Galamb Sándorné	5 K	—
Oláh Tobiás	2 K	—
Bánik Katika	2 K	—
Dr. Bániflyné	2 K	—
Sipos István	— K	80
Farkas László	1 K	—
K. Nagy István	2 K	—
K. Nagy Mihályné	1 K	—
Engel Hugó	1 K	—
Balog Pálné	2 K	—
Szalai Etel	— K	60
Gera János	1 K	—
Diócs István	2 K	—
Németh István	— K	20
Nacsa Antal	2 K	—
Összesen egybegyűlt:	534 K	40

A marospart mentén igen szép új nagy lakóházzal bíró, kertészetre igen alkalmas földterülethez egy hagymatermeléshez érte, lehetőleg családos kertész kerestetik. Jelentkezni MILITS IANOS kereskedőnél Csanádpalotán.

Kiadó földök közel a városhoz hagymának esetleg gabonának IRITZ MIKSÁNÁL

Marhákat, vágókat, fias
tehenet, ökröt, tinót,
csikót és Őszöket vásárol
SEMANN JÓZSEF,
értekezhetni Iritz Miksánál.

Elsmert legjobb motorok!



Világhírű eredeti „Körting”
Diesel motorok
Szívógáz
.: és benzinmotorok. :.
Cséplőgarnitúrák benzin- és
nyersolajlokomobilal. Benzi-
nes magánjárók.
Meglepető újdonság!
Nyersolajmotorok
keresztfejvezetékekkel.
Belléri Ignác és Társa mőrműi
iroda
Budapest, V. Koháry-utca 4. szám.
Baját érdeklében kérjen! Tisztaul! Árjajánlatot!
Legmesszebbmenő jótállás!
Kedvező fizetési feltételek!

ORVOSOK

Igazolják, mint legkitünőbb kö-
högés elleni szert a:



Milliók használják
Köhögés

rokedtség, elnyájkasodás, hurut, számar-
hurut ellen és különösen meghűlés ellen,
mely miatt minden barosznak nélkülöz-
hetetlen. 6100 orvosi és más egyén
igazolja a biztos sikerét ezen étvágy
perjesztő és kellemes cukorkáknak. Cso-
magja 20 és 40 fillér, doboza 60 fillér,
hadí osomagolásban 30 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban.

Hirdetéseket felvesz
a kiadóhivatal.

Hőseink nagy arckép albumába még
mindig veszünk fel fényképeket

Füzfavessző

100-as kötegekben
kukoricakötésre, fonásra
eladó

Értekezni a kiadóhivatalban
lehet.

POÓR ENDRE

gyógyszeráránál kapható Makón

VILMA-CRÉM

gyorsan és biztosan ható ár-
lalmatlan szert, szepítő, májfélt,
ars- és kővérösség és min-
denféle bőrtisztítószerrel ellát

Vilma hajpor, Vilma szap-
pan és hajfjító szer.

Ára: Vilma krém 1 korona.
Vilma hajpor 1 korona, Vilma
szappan 70 fill. Hajfjító 1 ko-
rona alparaszerek 1000 kiállításos 60-
szekkel kettők kiállításos.

Kanizsamonostoron
10 kath. hold föld eladó
igen előnyös feltételek mellett.
Értesítést ad.
Dr. Bán Zsigmond
ügyvéd

Felvétetik egy megbiz-
ható család a Proféta-
vendéglőben **Értekezni**
lehet **IRITZ MIKSÁNÁL.**

Állítsa meg
a rikkanosot és
bérjen tőle egy
„Makói Független Ujság”-
ot, megtalálja
benne a miresszük-
sége van.

20 kat. hold föld
jóminőségű, 10 évre kedvező
feltételek mellett haszon-
bérbe kiadó. Cima kiadóban.

MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

K Ö N Y V N Y O M D A.

Készülnek:

- Rovatos ivék,
- Számlák,
- Zárszámadások,
- Üzleti kártyák,
- Árjegyzékek,
- Kereskedelmi
nyomatványok,
- Névjegyek,
- Szóró-cédulák,
- Falragaszok.

Telefon-szám : 124.

Izléses kivitelű, hibátlan, tiszta munka. Ajánlja
az újabb időben a mai kor igényeinek teljesen
megfelelően villanyerőre berendezett müintéze-
tét, mely a modern technika vívmányai sze-
rint készít a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig
mindennemű nyomtatványokat.

Magyar gyártmányu papiros-raktár!

A MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

Készülnek:

- Irodalmi művek,
- Folyóiratok,
- Hirlapok,
- Doktori
értekezések,
- Iskolai értesítők,
- Körlevelek,
- Meghívók,
- Táncrendek,
- Levélfek.

Telefon-szám : 124.

kiadóhivatala a legjutányosabb áron vesz fel hirdetéseket.

Nyomatott Dr. Kiss Pálnak a „Makói Független Ujság” villanyerőre berendezett gyorsajtóján, Makón.